

Signaal Digitaal – recensie – 19 april 2022

Recensie boek: ‘Taaldiagnostiek bij kinderen’

Janneke de Waal-Bogers

9789043036870 | 2020 | Pearson

Fanny Janneke de Waal-Bogers, eindredacteur van het boek, is zelf logopedist en remedial teacher in Nederland. Zij is tevens hoofdredacteur van het Nederlands Tijdschrift voor Logopedie. Maar liefst acht auteurs, waaronder de eindredacteur, werkten samen aan de inhoud van dit zeventien boek.

Het eerste hoofdstuk ‘Logopedische diagnostiek bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis’ is van de hand van Janneke de Waal-Bogers zelf. In dat hoofdstuk worden de neuzen nog eens allemaal in de juiste richting gesteld. De termen ‘taalachterstand’, ‘niet specifieke taalontwikkelingsstoornis’ en ‘specifieke taalontwikkelingsstoornis’ worden verduidelijkt. Ook worden de inclusie- en exclusiecriteria nog eens netjes op een rijtje gezet. Het mag ons niet verwonderen dat de auteur op geen enkel ogenblik de term ‘ontwikkelingsdysfasie’ laat vallen. Deze term wordt immers in Nederland niet gebruikt. Enkel in Vlaanderen wordt ‘ontwikkelingsdysfasie’ als een bijzondere subgroep in de ‘specifieke taalontwikkelingsstoornis’ onderscheiden. We hebben zelfs een apart protocol ‘ontwikkelingsdysfasie’ en de subtypering wordt in Vlaanderen vaak gebruikt als een exclusief toegangsticket tot extra zorg in het onderwijs. Aangezien het boek zich ook richt tot Vlaamse lezers, is het toch een gemiste kans om dit niet te vermelden.

In dit hoofdstuk gaat de auteur in op de diagnostiek in het kader van Methodisch Logopedisch Handelen. Een volledige diagnostiek bestaat erin om onderzoeksgegevens te verzamelen op alle niveaus van het ICF-model en dit aan de hand van de afgenomen anamnese, de taaltests en de observaties in verschillende communicatieve situaties. De auteur gebruikt ook de term ‘communicatieve redzaamheid’ om de ernst van de TOS te bepalen.

Verder wordt een vierfasendiagnostiek belicht, met name ‘de screening’, ‘de eerstefase-diagnostiek’, ‘de differentiaaldiagnostiek’ en de ‘evaluatiediagnostiek’. In de differentiaaldiagnostiek houdt de auteur een pleidooi voor een multidisciplinaire aanpak. Dit laatste is weinig vernieuwend voor mensen werkzaam in een CAR in België.

Hoofdstuk twee heeft als titel ‘Interpreteren van testgegevens’. De auteurs (Karen Neijenhuis en Kirsten van den Heuij) geven hier als het ware een snelcursus statistiek in mensentaal. De auteurs vertellen ons ook iets meer over COTAN en de zeven criteria waarmee de kwaliteit van een test beoordeeld wordt. Het grootste deel van dit hoofdstuk is dus gekende koek. Ik onthoud alvast enkele belangrijke zaken, namelijk voor het stellen van een diagnose TOS moet

de score 1 tot 1.3 standaarddeviaties onder het gemiddelde liggen. Om te spreken over een significante vooruitgang moet je steeds de handleiding van de test raadplegen. De CELF-5-NL lost dit handig op door zijn groei-equivalenten.

In het derde hoofdstuk (Janneke de Waal-Bogers) gaat men dieper in op het logopedisch onderzoek aan de hand van de CELF-5-NL. We onthouden alvast dat het instrument niet enkel gebruikt kan worden om een diagnose TOS te stellen, maar ook toelaat om een sterkte-zwakteanalyse te doen en handvatten biedt voor het opstellen van een handelingsplan. De auteurs houden een pleidooi voor een beschrijvende diagnose van TOS vertrekkende vanuit het ICF-kader.

Het vierde hoofdstuk is van de hand van Charlotte Mostaert en Liesbeth De Kerf en draagt de titel 'multidisciplinaire diagnostiek bij TOS'. We lezen hier geen 'wereldschokkend' nieuws, tenminste niet voor logopedisten werkzaam in een CAR-setting.

In een vijfde hoofdstuk bijten Heleen Leysen en Kirsten Schraeyen zich vast in de 'testafname bij meertalige kinderen'. Ze wijzen erop dat bij het testen van de Nederlandse taalvaardigheid een tweetalig kind niet hetzelfde is als twee eentalige kinderen in één. Ze wijzen ook op de gevaren voor overdiagnose bij het gebruik van normgebaseerde testinstrumenten en zetten de voor- en nadelen van 'testmodificatie' op een rijtje. Een heel interessant hoofdstuk waar het laatste woord zeker nog niet over gezegd is.

Het zesde hoofdstuk 'CELF-5-NL. Foutenanalyse en behandeldoelen opstellen' neemt Nina van Wermeskerken voor haar rekening. De auteur wijst erop dat een behandelingsplan moet gericht zijn op alle elementen van het ICF en omvat SMART-doelen op activiteiten- en participatieniveau. Dit hoofdstuk bevat de administratieve wijze van het opstellen van een logopedisch behandelingsplan en is naar mijn gevoel te sterk gericht op de Nederlandse wetgeving daaromtrent.

Het laatste hoofdstuk 'Leerlingen met TOS ondersteunen in het onderwijs' (Isolde Pot) valt wat buiten het bestek van een boek over 'taaldiagnostiek', me dunkt. Zeven mag dan wel een geluksgetal zijn en kan om die reden misschien verklaren waarom dit interessant hoofdstuk ook opgenomen werd als afsluiter van het boek, maar het zevende hoofdstuk dekte niet de lading van de titel van dit boek. Ik onthoud hier vooral dat logopedisten alert moeten blijven over welke doelen tot het onderwijs behoren en welke tot de logopedie, een scheidingslijn die niet altijd even gemakkelijk is.

Het boek wisselt theorie af met casuïstiek. De talrijke praktijkvoorbeelden wijzen erop dat we hier met auteurs te maken hebben die met beide voeten in het werkveld staan en weten waarover ze praten. Dit maakt het boek ook aangenaam om lezen.

Het boek is ook up-to-date aangezien het ons wegwijst maakt in het gebruik van een ICF-kader in de diagnostiek en dit uitgaande van de resultaten op de nagelnieuwe uitgave van de CELF-5-NL, eveneens een product van dezelfde uitgeverij.

Het boek richt zich exclusief naar logopedisten en naar logopedisten in opleiding.

De lectuur heeft mij weten te boeien, temeer door de mooie afwisseling van theorie en praktijk, maar sommige hoofdstukken leken me eerder geschreven op het lijf van studenten in opleiding. Dit laatste kan ons niet verbazen, aangezien een aantal van de auteurs ook werkzaam zijn in een opleiding.

Françoise Cours

Signaal Digitaal is het digitale tijdschrift van Sig vzw.
Meer info op www.sig-net.be > Signaal Digitaal

Redactie

Geert Andries
Dieter Baeyens
Annemie Desoete
Hilde Roeyers
Sven Van Geel
Herman Van Hove
Marc Van Ussel
Hilde Van Waelvelde
Petra Warreyn
Inge Zink

De werking van Sig wordt ondersteund door het Wetenschappelijk Netwerk, bestaande uit meer dan 40 leden verbonden aan universiteiten en hogescholen. De volledige namenlijst vindt u op www.sig-net.be > Wetenschap

Redactiesecretariaat

Tijdschrift Signaal Digitaal > signaaldigitaal@sig-net.be
p/a Sig vzw, Pachthofstraat 1, 9308 Gijzegem (Aalst) (B)

INCLUSIE IN-ZICHT